

Posudek oponentky bakalářské práce Andrey Kratochvílové *Neformální dobrovolnictví během pandemie covid-19 v České republice: případová studie* (Praha, FHS UK 2022).

Andrea Kratochvílová se v bakalářské práci zaměřila na sociální kapitál a důvěru, jak se z pohledu dobrovolníků formovaly a byly využívány během jejich dobrovolnictví při pandemii covid-19. Celkově kladně hodnotím volbu tématu, protože neformální dobrovolnictví je málo studovaný fenomén a pandemie vytvořila výjimečný kontext, který relevanci zkoumání zvýšil. K empirickému výzkumu byla vhodně zvolena kvalitativní výzkumná strategie. Výsledný text naplnil stanovené cíle, i když spatřuji určité nedostatky jak v teoretické, tak v empirické části.

Práce vychází z konceptu dobrovolnictví na straně jedné a konceptů sociálního kapitálu a důvěry na straně druhé. Pojmy jsou přehledně popsány s využitím odborné literatury v teoretické části. Studentka však čerpá ze zdrojů povrchním způsobem, odkazy na literaturu jsou uvedeny často po jedné větě, která navíc mohla být stejně dobře čerpána z jiného, již citovaného zdroje. Ocenila bych hlubší obeznámenost s pojmy, byť na základě i výrazně menšího počtu zdrojů.

Studentka celkem vedla 12 rozhovorů s 6 dobrovolníky. To je vynikající datový základ, pro bakalářskou práci hodně nadstandardní. Na druhou stranu v samotné analýze a její prezentaci je to naprosto nezúročené. Studentka sice deklaruje otevřené kódování, ale při analýze a interpretaci se drží velmi doslovně již zavedených konceptů, přičemž navíc ve své primární analýze uvádí závěry ze sekundárních zdrojů, a tím se přínos vlastní analýzy dále redukuje. Škoda je také ne vždy vhodně zvolených nebo příliš krátkých citátů. Práce potom nepřináší ani hlubší vhled do světa dobrovolníků, jejich jazyka a pojmů, a také to v důsledku vede i k pochybám o bohatosti a hloubce dat.

V metodologické části je výborně popsán výzkumný design a postup. V popisu výběrů případů bych však uvítala vysvětlení záměru při výběru případů. Nejen „počet“ byl zvolen záměrně (s. 25), ale předpokládám, že byl i další záměr – např. zachytit určitou variabilitu zkušenost dobrovolnictví apod. Téměř všichni účastníci byli dále studenti – v čem je tato okolnost specifická z hlediska zkoumaného jevu? Důležité je též vědět, jak studentka účastníky oslovila a získala. Ve vzorku je dále matoucí to, že dva případy (Zuzana a Tereza) se týkají dobrovolnictví v nemocnici, z definice jde tedy o formální dobrovolnictví. Přesto jsem nenašla reflexi nebo vysvětlení toho, proč byly do vzorku zahrnuty a jaké to má důsledky pro vypovídací hodnotu dat, a považuji to za poměrně zásadní chybu.

Po jazykové stránce je text gramaticky správný, ale místy obtížněji čitelný, konstrukce vět nebo volba slov je místy ne zcela srozumitelná (např. „V neposlední řadě nelze zapomenout na důvěru směrem k činnému chodu společností“ (s. 18).

Předložená práce naplňuje požadavky na bakalářskou práci. I přes uvedené nedostatky jde celkově o solidní sondu do zkušeností neformálních dobrovolníků během pandemie, při které

studentka prokázala jak dobrou znalost zvolených sociologických pojmů, tak schopnost použít kvalitativní výzkumnou metodologii. Navrhuji **hodnocení velmi dobře**.

Dílčí nedostatky a otázky pro obhajobu:

- Studentka se zúčastnila výzkumného workshopu, který spočíval v podílu na výzkumném projektu na téma neformální dobrovolnictví za covidu (sběr dat). V rámci workshopu se řešila řada metodologických i konceptuálních otázek a (pokud se nemýlím?) tam vznikl i jeden z analyzovaných rozhovorů. Jestli to tak je, bylo by správné uvést odkaz na zmíněný workshop v diplomové práci, minimálně v úvodu, případně též v metodologické části.
- Pokud je výzkum sérií případových studií, mělo by v názvu být „.....: případové studie“; „případová studie“ v singuláru totiž naznačuje, že by mělo jít o jeden hloubkový případ dobrovolnictví.
- Druhá a třetí výzkumná otázka se opakuje (s. 9, s. 22).
- V práci se objevují odkazy jak na Putnamův článek (1995), tak knihu (2001); kniha je však rozšířením článku a právě kniha se stala populární (ne článek). Jak přesně jste s těmito zdroji pracovala?
- Proč je v nadpisu části 3.3.2 „ústavní instituce“ a 3.3.3 „demokratické instituce“? Jsou to jiné instituce? Je označení vhodně zvolené?
- Všechny zkoumané případy představují dost intenzivní typ dobrovolnictví s vysokou frekvencí (3-4 x do týdne). Jak to podle vás souvisí s charakteristikami účastníků, případně s pandemií? Jak byste to interpretačně vytěžila?

Dne 27. 8. 2022 v Kralupech nad Vltavou

Doc. Tereza Pospíšilová, PhD.